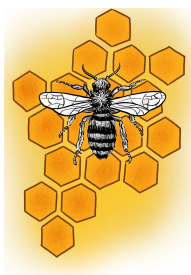

Včelísek 6/2020

Vítáme vás při čtení dalšího čísla našeho malého časopísku Včelísek. Členové včelařských kroužků by měli obdivovat i jiné taje přírody než včely a včelaření. Vše je totiž relativní a souvisí tak nějak

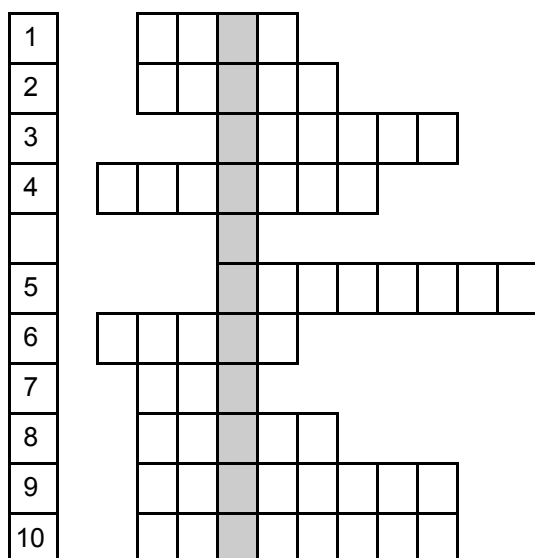
všechno se vším. Proto se i v červnovém čísle zaměříme i na jiná témata. Spojíme síly s Mladými ochránci přírody, ti nás určitě naučí pozorovat další přírodní krásy.

Webové stránky časopísku

Jak jsme již v minulém čísle uvedli, časopisík má své webové stránky: www.vcelisek.cz

Na jeho stránkách si hlavně můžete stáhnout minulé čísla časopisu.

Naši ptáci - doplňovačka¹

Včelu medonosnou musíme brát jako součást celé přírody. Včela pro svůj život potřebuje

nektar a pyl z rostlin, vodu. Musí se bránit různému nebezpečí. Kromě různých klasických nemocí jsou tu ještě zvířata, kteří se včelami přímo živí. Jedním z nich je pták, který vám vyjde v tajence. U nás se vyskytuje zejména na jižní Moravě. Podle některých zdrojů dokáže během hnízdění za den chytit až 250 včel. Zaměřuje se hlavně na včely, vosy a sršně.

Jméno tohoto krásného ptáka získáte, když do doplňovačky dopíšete ptáky, které najdete v následujících skrývačkách.

1. Když na ohni pečete maso v alobalu, je mnohem šťavnatější.
2. Ale leknul se skvěle, vid'?
3. Medvědí brloh a vraní oko čtyřlísté najdete v lese.
4. Honem! Pospěš Janku, Kačka už na tebe čeká.
5. Ředitel pošt, Olka Petr, rezignoval na svou funkci.
6. Diogénes v sudu deku měl.
7. Jak o sebe pečuješ?
8. Naštěstí už Jarda telefonoval všem rodičům.
9. Hodil by se ti víc červen k aklimatizaci?
10. A co král? Í čeká na svou družinu.

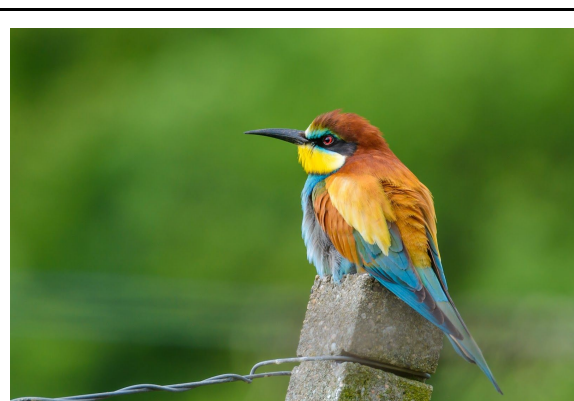
I někteří další ptáci, které jste našli v tajence se mohou živit hmyzem. Mohou občas sezobnout i včelu. Jsou relativně velkým nebezpečím pro včelí matky, které létají na snubní prolety k oplodnění.

¹ Tento úkol pomohla sestavit paní Lenka Žaitlíková z ČSOP. Děkujeme.

Kvízové otázky

V dnešních kvízových otázkách se zaměříme na **medobraní**, které bývá v červnu v plném proudu.

1. Kdo vynalezl medomet?
  - a. Franz Kafka
  - b. Franz Hruschka
  - c. Frant Apfel
2. Kolik procent vody může maximálně obsahovat med podle evropské normy?
  - a. 16 %
  - b. 18 %
  - c. 20 %
3. Jak se jmenuje přístroj, kterým můžeme změřit obsah vody v medu?
  - a. lámometr
  - b. refraktometr
  - c. medometr
4. Jak se nazývá činnost, při kterém získáváme med z plástů pomocí medometu?
  - a. vytáčení medu
  - b. stáčení medu
  - c. odstředování medu
5. Jakým způsobem nejčastěji odstraňuje hrubší nečistoty (například kousky vosku), které vytékají spolu s medem z medometu?
  - a. vybírání nečistot lžící
  - b. cezením přes cedníky a síta
  - c. zahříváním (Nečistoty se rozpustí, med je pak zdravější.)
6. Jak se nazývá řízená krystalizace medu, po které má med krémovou konzistenci?
  - a. míchání
  - b. rychlokrystalizace
  - c. pastování
7. Jaký nástroj používáme k odstranění zavíčkovaných medných buněk?
  - a. odvíčkovací vidličku
  - b. plamenomet
  - c. rozpěrák
8. Včely z plástů můžeme před medobraním odstranit například smetáčkem. Můžeme to ale učinit den před medobraním tak, aniž bychome se plástů dotkli. Jak se nazývá takové zařízení, které se vkládá do úlu a dokáže "odstranit" včely z medných plástů?
  - a. smyk
  - b. rojáček
  - c. výkluz

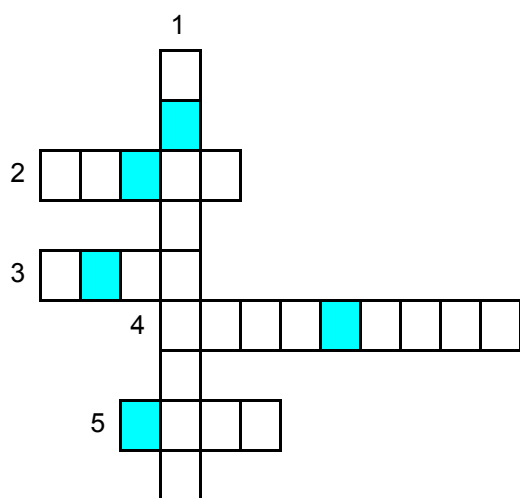
Tak vypadá ptáček, který vyšel v tajence.²

² Fotka od [Wolfgang Vogt](#) z [Pixabay](#)

Letem světem

Spojené státy Americké mají 50 států. Jeden z nich, který hraničí pouze s jedním dalším státem Unie má včelu medonosnou jako hmyzí symbol státu.

Jméno státu se dozvíte vyluštěním následující křížovky, které následně dostanete správným složením písmen v modře zvýrazněných políčkách.

Pojmy u čísel přeložte do angličtiny.

1. včelař
2. med
3. úl
4. medomet = honey _____
5. medovina

Vztahy mezi zvířaty

Víte, jak spolu souvisejí medojed kapský, medozvěstka křiklavá a včela medonosná?

Medojed kapský je kunovitá šelma. Je všežravá a med je pro ni velkou pochoutkou. Problém je ale nalézt nějaké včelí hnízdo. Tomu pomáhá pták medozvěstka křiklavá,

kteří má ráda včelí larvy, ale i vosk. U ní je zase problém rozbít včelí hnízdo.

Když najde medozvěstka křiklavá včelí hnízdo, začne vydávat hlasitý zvuk. Ten přiláká medojeda kapského, který rozbije včelí hnízdo a pochutná si na medu. Medojed je vůči včelím žihadlům imunní. Když se nají, nechá zbytky medozvěstce. Pro oba druhy je to výborná spolupráce. Pouze včely nejsou nadšené. Této spolupráce si všimli afričtí domorodci, kteří začali medozvěstku také využívat při hledání včelích hnízd. Vždy jí za odměnu nechají nějaké zbytky.

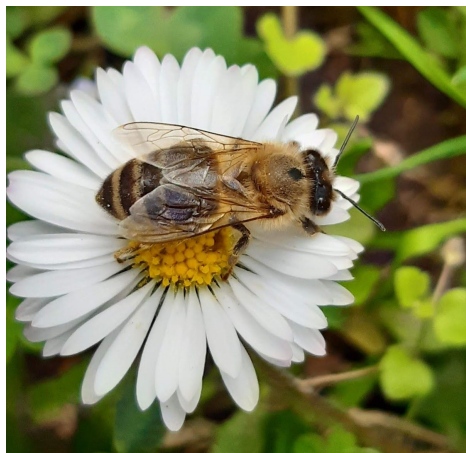
V následujících přesmyčkách zkuste vyluštit zvířata, která mají také ráda med nebo jiné věci ve včelím hnízdu.

1. VDDĚD HNĚMEÝ
2. UDTELRAPO VKÝKAS
3. DČEAT RNELÝ
4. ZAKOVÍJ VOEČSVÝ
5. REBECNK EJSOÝ

Včelí pastva

Poznáte, na kterých rostlinách hodují včely?

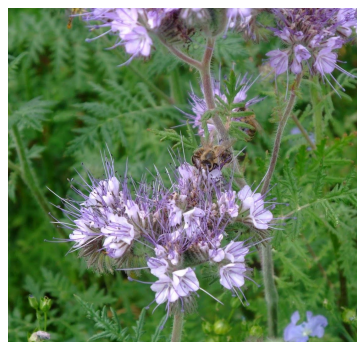
Pod obrázky pište jejich názvy.

1)

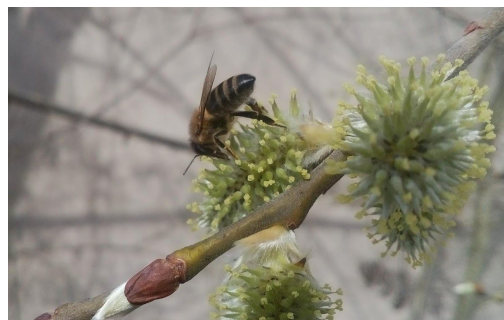
2)

3)

4)

5)

Práce s videem

Na Facebooku České televize můžete shlédnout zajímavé video, které se také týká včel.

<https://www.facebook.com/CTedu/posts/2789168524539087>

Podívejte se na video i několikrát a pak zkuste odpovědět na následující otázky:

1. Co je symbioza?
2. Co je to mutualismus?
3. Jaké jsou výhody vztahu člověk a včela?
4. Jaké jsou pozitiva vztahu včela a kvetoucí rostliny?
5. Jak získávají živiny z vosku larvy zavíječe voskového?
6. Kolik druhů fíkovníku je na světě?
7. Jakým způsobem je fíkovník opylován?
8. Jak funguje mutualismus v lišejníku?
9. Popište všechno včelařské vybavení, která Dan Bárta měl ve videu.

Najdete i jiné příklady symbiózy a mutualismu, které nebyly ve videu?

Podivný had

Na cestě jsem během vycházky narazil na "podivného hada". Jistě většina z vás poznala, že se o pravého hada nejednalo. Byla to vlastně beznohá ještěrka. Její název dopište pod fotografií.

Zkuste o této ještěrce najít i další informace:

1. Čím se živí?
2. Jak a kde přezimuje?
3. Jak se rozmnožuje?
4. Je u nás chráněna?

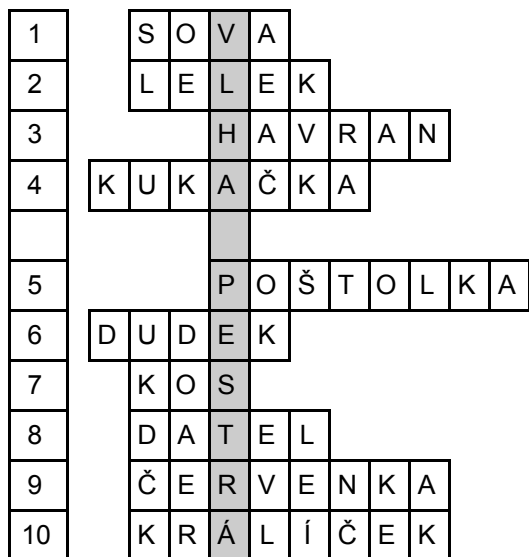
www.vcelisek.cz

autor: Jan Podpěra; jan.podpera@gmail.com

Vybraná řešení červnového čísla

Naši ptáci - doplňovačka

Vztahy mezi zvířaty

1. medvěd hnědý
2. strakapoud velký
3. datel černý
4. zavíječ voskový
5. rejsek obecný

Včelí pastva

1. sedmikráska
2. jabloň
3. svazenka
4. divizna
5. vrba jíva

Kvízové otázky

1b, 2c, 3b, 4a, 5b, 6c, 7a, 8c

Letem světem

Složením písmenek vám vyjde americký stát
Maine.

